

**KLAJV KASLER
I DIRK KASLER**

**KANOVO
BLAGO**

DIRK PIT™ AVANTURA SE NASTAVLJA

Preveo
Nikola Jordanov

■ Laguna ■

Naslov originala

Clive Cussler and Dirk Cussler
TREASURE OF KHAN

Copyright© 2006 by Sandecker, RLLLP
By arrangement with Peter Lampack Agency, Inc.
51 Fifth Avenue, Suite 1613 New York, NY 10176-1087 USA
Translation copyright © 2010 za srpsko izdanje, LAGUNA

Geografska karta i ilustracije – *Roland Dalkvist*

Keri, s ljubavlju.
D.E.K.

RUSIJA

BAJKALSKO JEZERO

LISTVJANKA
IRKUTSK

HATGAL

ULGIJ

ULIATAJ

Pl. Burkan Kaldun

ULAN BATOR

PLANINE KENTI

Bordžinov Ksanadu

Manastir Bulangin

MONGOLIJA

PUSTINJA GOBI

Let Blagoslovene Beti

ŠANGDU

DUOLUN

UNUTRAŠNJA MONGOLIJA

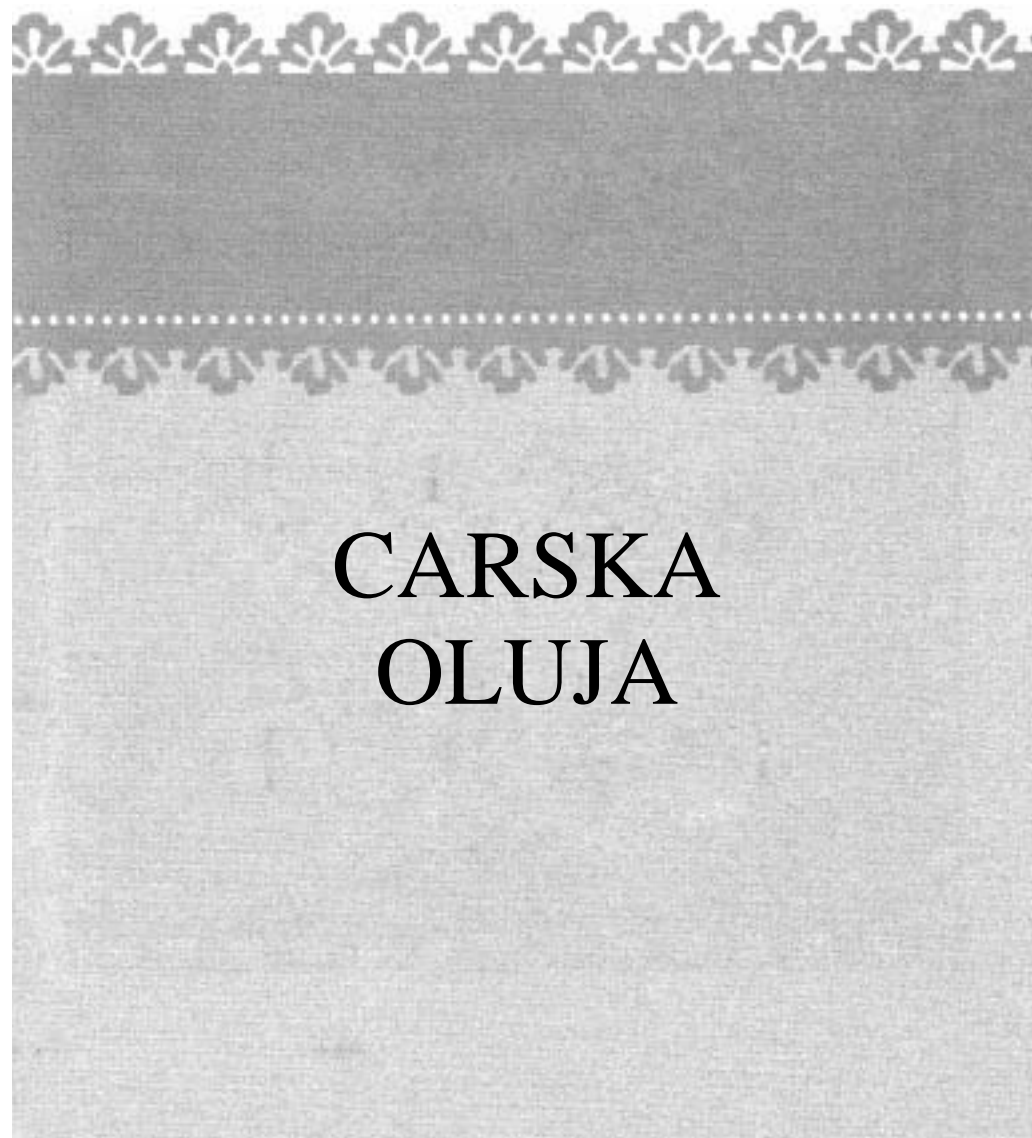
ČINHUANGDAO

BEIJING

Žuto more

KINA

**CARSKA
OLUJA**

**10. AVGUST 1281. N.E.
ZALIV HAKATA, JAPAN**

ARIK TEMUR JE NAGNUTE GLAVE ŠKILJIO u tamu ka onoj strani ograde s koje je dopirao sve jači šum vesala i slušao kako uranjaju u vodu. Kada je ocenio da su na samo metar ili dva, povukao se dublje u senku i spustio glavu. Sa zlu radim nestrpljenjem je pomislio da uljeze ovog puta na brodu čeka vruća dobrodošlica.

Vesla su utihnula i pljuskanje je prestalo, ali po tupom udaru drveta zaključio je da čamac pristaje uz krmu većeg plovila. Mada ponoćni mesec nije bio širi od tankog srpa, kristalno vedro nebo je pojačavalo svetlost zvezda i kupalo brod mekanim sjajem. Temur je tiho kleknuo i posmatrao tamnu priliku kako opkoračuje ogradu na krmu. Pratila ju je još jedna, pa još jedna, dok se na palubi nije našlo desetak ljudi. Uljezi su nosili svilenu odeću jarkih boja, ispod višeslojnih kožnih tunika koje su služile kao oklop i šuš kale prilikom pomeranja. Međutim, dok su se okupljali, pažnju mu je više privlačilo svetlucanje njihovih katana, mačeva za dvoboj s jednim sečivom, oštrim kao brijač.

Pošto su neprijatelji progutali mamac i upali u postavljenu klopku, mongolski zapovednik se okrenuo momku pored sebe i klimnuo glavom. Momak odmah zamahnu teškim bronzanim zvonom koje je držao u naručju, a noćnu tišinu prekide metalna zvonjava. Zatečeni iznenadnom bukom, napadači se slediše na mestu. Dotad skrivena grupa od tridesetak naoružanih vojnika nemo iskoči iz senke. Opremljeni kopljima s gvozdanim vrhom, udariše na napadače budući ih s ubilačkom jarošću. Polovina uljeza stradala je na licu mesta od brojnih kopalja koja su im lako probijala kožne oklope. Preostali napadači vitlali su mačevima i pokušavali da uzvrate, ali su ih brojniji branioci lako nadjačali. Za nekoliko sekundi svi koji su izvršili upad ležali su na palubi, mrtvi ili na samrti. Svi, osim jednog usamljenika čiji je trans bio ravan religioznom zanosu derviša.

Već po njegovoj tunici od vezene crvene svile i vrećastim pantalonama uvučenim u čizme od medveđe kože, bilo je očigledno da nije običan vojnik. Ubistveno hitar i precizan, iznenadaivao je braniocima koji su ga napadali time što se okretao i jurišao pravo na njih, a pri tom je brzim zamasima mača odbijao pokušaje kopljanika. U magnovenju se okomio na trojicu branilaca broda koje je pokosio munjevitim udarcima mača, a jednoga je gotovo prepolovio jednim zamahom sečiva.

Videvši da mu taj ljudski vihor desetkuje vojnike, Temur skoči, istrže mač i baci se napred. Mačevalac uoči Temurov napad i vešto odbi jedan udarac pre nego što se okrete i zaviltla okrvavljenim mačem u pravcu ratnika koji je pristizao. U svom vojevanju mongolski zapovednik je ubio više od dvadeset ljudi, pa je mirno zakoračio u stranu da izbegne oštricu sečiva. Vrh mača mu fijuknu ispred grudi i promaši kožu za samo nekoliko milimetara. Čim je izbegao protivnički mač, Temur diže sopstveno oružje i postrance ga zari u napadača. Ovaj se trenutno ukoči, jer mu je sečivo probilo grudni koš i rascepilo

srce. Malaksalo se naklonio Mongolu, prevrnuo očima i srušio se mrtav na licu mesta.

Radosno klicanje branilaca odjeknu zalivom, što je ostatku mongolske invazije flote bio znak da je noćasnji gerilski napad uspešno odbijen.

„Hrabro ste se borili“, pohvali Temur svoje vojnike, uglavnom Kineze, koji su se okupili oko njega. „Pobacajmo tela Japanaca u more i sperimo njihovu krv s palube. Noćas ćemo spavati mirno i ponosno.“ Pozdravljen novim uzvicima odobravanja, Temur kleknu pored samuraja i izvuče mu okrvavljeni mač iz zgrčenih šaka. Pod prigušenom svetlošću broskog fenjera pažljivo je razgledao japansko oružje diveći se majstorskoj izradi i britkom sečivu, pre nego što ga je gurnuo u sopstvene kanije na opasaču i zadovoljno klimnuo glavom.

Kada su mrtvi bez ikakve pompe pobacani preko ograde, kapetan broda, jedan strog Korejac po imenu Jon, priđe Temuru.

„Dobra bitka“, primeti Jon ravnodušno. „Ali koliko još napada na moj brod treba da istrpim?“

„Čim stigne Južna flota sa Jangcea, ponovo će ojačati kopnena ofanziva. Uskoro ćemo smrviti neprijatelja i prestaće ovi prepadi. Možda će naša noćasnja klopka delovati na neprijatelja kao uspešno sredstvo odvracanja.“

„Dosad je trebalo da se moj brod s posadom vrati u Pusan“, zabrunđa Jon sumnjičavo. „Ova invazija se pretvara u debakl.“

„Istina je da je spajanje dveju flota moralo da bude bolje usklađeno. Ali nema sumnje u krajnji ishod. Pokorićemo ih“, odvrati Temur osorno.

Dok se kapetan udaljivao odmahujući glavom, Temur opsova sebi u bradu. Zavisnost od korejskog broda i posade, kao i činjenica što u borbi komanduje jedinicom kineske pešadije, praktično su mu vezivali ruke. Znao je pouzdano da bi napad

jedinice mongolske konjice za nedelju dana bacio na kolena ostrvljane.

Želje su jedno, a stvarnost drugo i on sa nezadovoljstvom poče da razmišlja o opravdanosti kapetanovih reči. Napad je zbilja započeo traljavo i, da je bio sujeveran, možda bi pomislio da je na njih bačena nekakva kletva. Kada je Kublaj, car Kine i kan nad kanovima Mongolskog carstva, uputio zahtev da mu Japan plaća danak i kada su ga odbili, bilo je sasvim prirodno da takvu drskost kazni slanjem invazione flote. Ali prva invazi-ona flota, poslata 1274, pokazala se kao premala. Pre nego što su se učvrstili na obalskoj desantnoj osnovici, jaka oluja sručila se na mongolsku flotu i desetkovala brodove koji su se zatekli na otvorenom moru.

Sada, posle sedam godina, neće ponoviti grešku. Kublaj-kan je prikupio ogromne invazione snage, udružujući delove korejske Istočne flote s glavnom taktičkom borbenom grupom iz Kine, Južnom flotom sa Jangcea. Više od sto pedeset hiljada kineskih i mongolskih vojnika sastace se kod južnog japanskog ostrva Kjušu kako bi zbacili šaroliku skupinu vojnih zapovednika koji brane zemlju. Međutim, još se čekalo na spajanje invazionih snaga. Prva je, iz Koreje, dojedrila Istočna flota. Željni slave, pokušali su da se iskrcaju severno od zaliva Hakata, ali su ih brzo potisnuli. Žestoka japanska odbrana naterala ih je da se povuku i čekaju dolazak druge flote.

Ohrabreni time, japanski ratnici su započeli čarke s mongolskom flotom. Drske diverzantske grupe u čamcima, noću su se krišom uvlačile u luku i napadale ukotvljene mongolske brodove. Jeziva otkrića obezglavljenih tela pripovedala su o još jednom napadu samurajskih ratnika, koji su glave svojih žrtava odnosili kući kao ratne trofeje. Posle nekoliko gerilskih upada, invaziona flota je radi zaštite počela da privezuje brodove u grupe. Varka koju je smislio Temur, da svoj brod ukotvi sam, na

ivici zaliva, uspela je, i prema očekivanju, namamio je japansku diverzantsku grupu u smrtonosnu zamku.

Mada ovi noćni napadi nisu imali veliki strategijski značaj, ugrožavali su ionako oslabljen moral desantne grupe. Skoro tri meseca pošto su isplovili iz Pusana, vojnici su bili smešteni na pretrpanim korejskim brodovima. Zalihe su se smanjile, brodovi su trulili, a ljudi su oboljevali od dizenterije. Ipak, Temur je znao da će dolazak Južne flote sa Jangcea doneti veliki preokret. Čim se masovno iskrcaju, iskusne i disciplinovane snage iz Kine lako će poraziti slabo organizovane samurajske ratnike. Kada bi samo stigle.

Osvanulo je sunčano i vedro jutro s jakim jugom. Na pramcu matičnog broda *mugun*,* kapetan Jon je gledao zaliv Hakatu, tesan za ovoliko brodova. Korejska flota je, sama po sebi, predstavljala prizor vredan divljenja. Duž zaliva se protezalo oko devetsto plovila raznih oblika i veličina. Većinom su to bile široke i čvrste džunke, od kojih su neke imale samo šest metara, dok su druge, kao Jonova, bile dugačke gotovo dvadeset pet metara. Uglavnom su sve bile izgrađene specijalno za ovaj napad. Ipak, kao što je poznato, Istočna flota će biti patuljasta u odnosu na silu koja pristize.

Tog popodneva, u pola četiri, odjeknu zov sa osmatračnice, a zatim se lukom zaori oduševljeno klicanje, praćeno udaranjem u doboše. Na vidiku su se pojavile prve tačkice južnih invazionih snaga. S pučine su se primicale japanskoj obali. Iz sata u sat, tačkice su se množile i uvećavale dok se najzad celo more nije pretvorilo u masu tamnih drvenih brodova s krvavocrvenim jedrima. Više od tri hiljade brodova sa sto hiljada vojnika stizalo je iz Korejskog moreuza, čineći invazionu flotu kakva neće ponovo biti viđena sve do iskrčavanja u Normandiji, skoro sedamsto godina kasnije.

* Brod za snabdevanje (Prim. prev.)

Crvena, svilena jedra ratne flote nadimala su se na horizontu kao grimizna oluja. Celu noć i dobar deo narednog dana eskadre kineskih džunki su se primicale obali i okupljale u samom zalivu Hakata i oko njega, a u međuvremenu vojni zapovednici su se pripremali za iskrčavanje. Signalne zastavice su se dizale visoko na komandnom brodu, na kojem su mongolske i kineske vojskovođe planirali ponovnu invaziju.

Zaklonjeni iza kamenih nasipa, Japanci su užasnuto posmatrali ogromnu flotu. Strašna nesrazmera u brojnosti žive sile kao da je pojačavala odlučnost nekih branilaca. Ali druge je obuzela strava i u očaju su se molili bogovima da im pomognu nekim nebeskim posredovanjem. Čak i najhrabriji samuraj shvatao je da je malo verovatno da će preživeti napad.

Ali hiljadama kilometara južnije delovala je druga sila, moćnija čak i od invazije flote Kublaj-kana. Čista mešavina vetra, mora i kiše pretila je da se pretvori u opasnu energiju. Kao većina tajfuna, oluja je nastala nad toplim vodama zapadnog Pacifika, u blizini Filipina. Njeno rađanje pokrenuo je udar groma, koji je poremetio okolno polje visokog pritiska i naterao topao vazduh da se izmeša s hladnim. Uskomešani vetrovi, u čijem je pravcu levkasto strujao topao vazduh s okeana, preobrazili su se u snažno nevreme. Oluja se nesmetano kretala preko mora i pri tom jačala i širila područje zahvaćeno razornom snagom vetra. Površinski vetrovi besneli su sve više, dok nisu premašili brzinu od dvesta pedeset kilometara na čas. Taj „supertajfun“, kako bi ga nazvali danas, jurio je na sever gotovo pravolinijski pre nego što je iznenada skrenuo na severoistok. Direktno na putu našli su mu se južna japanska ostrva i mongolska flota.

Okupljena ispred Kjušua, invaziona sila je bila zauzeta isključivo osvajačkim planovima. Udružene flote su se okupljale za zajednički napad, nesvesne da im se približava nevreme.

„Naređuju nam da se pridružimo formaciji na jugu“, saopšti Temuru kapetan Jon posle razmene signala zastavicama u njihovoj eskadri. „Prethodnica kopnenih snaga stigla je na obalu i osigurala luku za iskrčavanje trupa. Mi treba da pratimo delove flote sa Jangcea koji su van zaliva Hakate i pripremimo se da iskrčamo svoje vojnike kao pojačanje.“

„Laknuće mi kad moji vojnici ponovo stanu na čvrsto tle“, odgovori mu Temur. Kao svi Mongoli, Temur je bio suvozemni ratnik, naviknut da se bori u sedlu. Napad s mora nije bio uobičajen za Mongole, a car ga je primenjivao tek od pre nekoliko godina kao neophodno sredstvo za potčinjavanje Koreje i južne Kine.

„Uskoro ćeš dobiti priliku i da se iskrčaš i boriš“, uzvрати Jon, koji je nadgledao podizanje kamenog sidra svoga broda.

Dok je pratio glavninu flote ka izlazu iz zaliva Hakata i uz obalu, u pravcu juga, Jon je uznemireno posmatrao nebo, koje se crnelo na horizontu. Izgledalo je da jedan jedini oblak raste i raste dok nije prekrio čitav nebeski svod. Smračilo se, vetar i more su se uskomešali, a kiša je počela da pljušti po palubi. Mnogi korejski kapetani prepoznali su znake oluje koja se približavala i požurili da svoje brodove udalje od obale. Kineski mornari, nedovoljno obučeni za plovidbu morima, budalasto su se držali položaja bliskih mestu za iskrčavanje.

Pošto od silnog drmusanja nije mogao da spava na svom ležaju, Temur se pope na palubu i zateče osmoricu svojih ljudi kako se čvrsto drže za ogradu, jer su od ljuljanja dobili morskou bolest. Kroz duboku noćnu tminu probijale su se desetine sličnih zraka svetlosti, igrajući na talasima. Čkiljave sveće u fenjerima označavale su položaje ostalih plovila iz flote. Mnogi brodovi su još bili međusobno privezani, pa je Temur posmatrao kako se grupice ovih svetiljki zajedno podižu i spuštaju na talasima koji su se valjali.

„Ne mogu da iskracam tvoje vojnike“, povika Jon Temuru da bi nadjačao huku vetra. „Ova oluja se još pojačava. Moramo da isplovimo na pučinu da nas ne razbije o stenje.“

Temur nije ni pokušao da se pobuni, samo je klimnuo glavom. Mada ništa nije želeo više nego da on i njegovi vojnici budu što dalje od broda na podivljalom moru, znao je da bi bilo sumanuto odvažiti se na takav pokušaj. Jon je u pravu. Ma koliko da su izgledi za spas mali, jedini izlaz je da isplove u susret oluji.

Jon naredi da se razvije logarsko jedro na pramčanom jarbolu, pa okrenu brod ka zapadu. Iako su udari talasa bili sve jači, čvrsto plovilo započe mučnu borbu s morem, udaljavajući se od obale.

U ostatku flote, oko Jonovog *muguna*, vladala je pometnja. Mada je većina kineskih brodova ostala usidrena nedaleko odale, njih nekoliko je pokušalo da iskrca vojsku u tom kovitlacu. Samo su malobrojni, uglavnom iz Istočne flote, rasuđivali kao Jon i počeli da se udaljavaju od obale. Izgledalo je da malo ko veruje da bi mogao da udari još jedan tajfun i uništi flotu kao 1274. Ali, uskoro će se pokazati da se sumnjičavi ratnici ozbiljno varaju.

Supertajfun je jačao i približavao se, donoseći kišu koja je lila kao iz kabla. Ubrzo, po svitanju, nebo se zacrnelo, a oluja udarila svom snagom. Žestoka kiša je šibala vodoravno, rasprskavala se tako silovito da je cepala jedra brodovlja koje je poskakivalo. Talasi su se razbijali o obalu, a njihovi gromki udari čuli su se kilometrima dalje. Uz urlik vetrova koji su prevazišli uragan četvrte kategorije, supertajfun se konačno obrušio na Kjušu.

Japanski branioci na kopnu su se suočili s vodenim zidom, visokim tri metra, koji se prelivao preko obalne linije i potapao kuće, sela i utvrđenja, odnoseći stotine života. Razorni vetrovi čupali su prastaro drveće iz korena i pretvarali krš u projekte

koji su leteli na sve strane. U unutrašnjosti, neprekidni pljusak doneo je padavine od trideset centimetara na sat, plavio doline i podigao vodostaj reka pretvarajući ih u nabujali, smrtonosni valjak. Još bezbroj ljudi poginulo je u iznenadnim poplavama i klizištima koji su u tren oka sahranjivali čitave gradove i sela.

Pa ipak, katastrofa na obali bledela je u poređenju sa silama čiji je bes na moru iskusila mongolska flota. Pored toga što je donela razorne nalete vetra i ubojite kiše, pobesnula oluja je digla mamutske talase. U svom valjanju vodena planina se srušila na invaziju flotu i isprevtala mnoge brodove, a druge razbila u paramparčad. Lađe, usidrene blizu obale, oluja je bacala na hridi, gde su završavale u komadićima. Od siline talasa savijale su se daske i pucale grede, pa su se desetine brodova jednostavno raspale u proključalom moru. U zalivu Hakata nevreme je bez milosti dotuklo grupe brodova koji su ostali međusobno vezani. Čim bi se jedan jedrenjak bespomoćno prevrnuo, povlačio je na dno sledeći, kao kada se ruši niz domina. Zarobljeni u brodovima koji su naprečac tonuli, posade i vojnici umirali su brзом smrću. Begunci koji su tražili spas u podivljaloj vodi davili su se, jer su samo retki umeli da plivaju.

Na korejskom *mugunu*, Temur i njegovi ljudi očajnički su se pridržavali za brod koji je poskakivao kao čep od plute u mašini za veš. Dok je oluja divljala, Jon je iskusno vodio svoje plovilo i borio se da pramcem seče talase. Nekoliko puta drveni brod se toliko nagnuo da je Temur mislio da će se sigurno prevrnuti. Međutim, Jon je čvrsto stajao za kormilom dok se brod ne bi ispravio i odlučno se cerio boreći se sa talasima. Prekaljeni kapetan je prebledeo kada se pred njim iz tame iznenada podigao čudovišni talas, visok dvanaest metara.

Uz zaglušujuću grmljavinu ogroman vodeni zid sručio se na njih. Uskovitlani vrh talasa se prelio preko broda kao lavina, zapljuskujući ga penom i masom raspršene vode. Izgledalo je

da je podivljalo more na nekoliko trenutaka progutalo korejski brod. Ljudi u potpalublju osetiše kako im se želuci prevrću od siline zaranjanja broda i sa čuđenjem primetiše da je urlik vetra prestao i da ih obavija mrkli mrak. Po svim pravilima, udari talasa bi već morali da na parčice razbiju drveni brod. Ali čvrsto građeno korito je sve podnelo. Kada je džinovski talas prošao, brod je izronio iz dubine kao avet i ponovo se obreo na raspomamljenom moru.

Dok je brod tonuo, Temura je voda bacala po palubi. Uz veliku muku se zadržao tako što se uhvatio za prečku lestvica. Čim je brod izronio, Temur je željno gutao vazduh i izbezumio se, videvši da su brodske jarboli otkinuti. Pozadi, iz vode oko krme, dopro je oštar krik. On prelete pogledom palubu i sa užasom shvati da je more odnelo Jona, petoricu korejskih mornara i neke njegove borce. Hor paničnih povika na trenutak zapara vazduh, ali ga zagluši fijuk vetra. Temur ugleda kapetana i mornare kako se nedaleko od broda batrgaju u vodi. Mogao je samo bespomoćno da posmatra nesrećnike, dok ih jedan ogroman talas nije odvuкао van njegovog vidokruga.

Bez jarbola i posade, brod je sada bio potpuno nemoćan, prepušten na milost i nemilost oluji. Dok ga je more bacalo i valjalo, tuklo i plavilo visokim talasima, mogao je da potone hiljadu puta. Međutim, jednostavna, ali čvrsta građa korejskog plovila održala ga je na površini dok je unaokolo mnoštvo kineskih brodova nestalo u dubinama.

Posle nekoliko sati napete borbe, vetrovi su se lagano stišali a kiša je prestala da šiba. Na trenutak se pojavi sunce i Temur se ponada da su pregrmeli oluju. Međutim, samo su prolazili kroz oko tajfuna, koje im je ponudilo kratak predah pre nego što se divljanje nastavilo. U potpalublju, Temur je pronašao dvojicu preživelih korejskih mornara i naterao ih da mu pomognu u upravljanju brodom. Kada su vetrovi ponovo ojačali a pljusak

se obnovio, Temur i mornari su se na smenu vezivali za kormilo i borili se sa smrtonosnim talasima.

Bez ikakve predstave o tome gde se nalaze, pa čak ni u kom pravcu plove, ljudi su se hrabro usredsredili na zadatak da brod održe na površini. Nesvesni da su sada u vlasti vetrova koji duvaju u smeru suprotnom od kretanja kazaljke sata, nisu znali ni da ih jak severac brzo nosi na pučinu, ka jugu. U naletu na Kjušu tajfun je iscrpeo veći deo energije, pa je razorna snaga nevremena popustila. Ali povremeni olujni udari vetra koji je dostizao više od sto četrdeset kilometara na sat i dalje su nasrtali na brod i grubo ga nosili po otvorenom moru. Zaslepljen mahnitim pljuskom, Temur je bio nemoćan da odredi kurs. Nekoliko puta malo je nedostajalo da se brod približi kopnu, promicao je pored ostrva, stena i plićaka, ali u mraku oluje ništa od svega toga nisu videli. Nekim čudom, brod je preživeo sva iskušenja, a ljudi na njemu nisu ni slutili koliko su bili blizu smrti.

Tajfun je besneo ceo dan i celu noć pre nego što je postepeno oslabio, a kiša i vetar se stišali do lagane bure. Korejski *mugun* je bio izubijan i propuštao je vodu, ali je izdržao i plovio je gordo i odvažno. Mada su izgubili kapetana i posadu a sam brod bio obogaljen, preživeli su sve strahote kojima ih je izložila ubitačna oluja. Obuzelo ih je tiho osećanje sreće i dobre nade jer se more primetno smirivalo.

Ostatak mongolskih invazionih snaga nije bio te sreće. Smrtonosni tajfun ih je brutalno pokosio. Bezmalobila flota sa Jangcea bila je uništena, razbijena o stenovite obale ili je potonula u podivljalo more. Obale su bile prekrivene rasutim gomilama drvenih ostataka velikih kineskih džunki, korejskih ratnih brodova i šlepova kojima su upravljali veslači. Krici samrtnika dugo su odjekivali u vodi uprkos zavijanju vetra. Mnogi vojnici, odeveni u teške kožne oklope, tonuli su pravo na dno pošto bi ih

odvukli talasi. Drugi su se u panici borili da ostanu na površini, ali time su samo odlagali smrt u beskonačnim naletima velikih talasa. Nekolicinu srećnika koji su se živi dočepali obale ubrzo su posekle pljačkaške družine samuraja koje su lutale obalom. Po prestanku oluje, mrtva tela kao naslagane cepanice prekrivala su plaže. Na moru i horizontu ispred Kjušua bilo je toliko polupotonulih brodova da se pričalo kako čovek može pešice da pređe zaliv Imari, a da ne skvasi noge.

Ostaci invazione flote jedva su se odvukli do Koreje i Kine s nezamislivom veću da je majka priroda opet omela mongolske osvajačke planove. Bio je to strahovit poraz Kublaj-kana. Ta nesreća je predstavljala najveći mongolski poraz još od vladavine Džingis-kana i pokazala je celom svetu da snage velikog carstva nisu nepobedive.

Za Japance je dolazak smrtonosnog tajfuna bio ravan čudu. I pored velikih razaranja koja su zadesila Kjušu, ostrvo je bilo pošteđeno osvajanja, a napadači su poraženi. Većina je verovala da to mora biti posledica jedanaestočasovnih molitvi boginji Sunca u hramu Ise. Božanske sile su se umešale i odnele pobjedu, što je protumačeno kao pouzdan znak da nebesa blagosiljaju Japan i štite ga od stranih zavojevača. Toliko je jako bilo verovanje u *kamikaze* ili „božanski vetar“, kako su ga nazivali, da je vekovima uticalo na japansku istoriju i obnovilo se kao poziv pilotima samoubicama u Drugom svetskom ratu.

Na palubi korejskog transportnog broda, Temur i preživela posada nisu imali pojma o uništenju invazione flote. Pošto ih je vetar oduvao na more, mogli su samo da pretpostave da će se, po završetku oluje, invazione jedinice pregrupisati i nastaviti pomorski desant.

„Moramo da se ponovo pridružimo brodovlju“, reče Temur ljudima. „Car očekuje pobjedu i moramo da ispunimo svoju dužnost.“

Imali su samo jedan problem. Pošto ih je žestoko nevreme tri dana i tri noći bacalo po moru, a pri tom su ostali bez jarbola i jedara, nije postojao način da odrede gde se nalaze. Vreme se prolepšalo, ali na vidiku nije bilo nijednog broda. Dodatna muka za Temura bila je što nije ostao niko obučen za plovidbu na otvorenom moru. Oluju su preživela dvojica korejskih mornara, jedan kuvar i postariji brodski tesar, a nijedan nije imao pojma o navigaciji.

„Japanska zemlja je sigurno istočno odavde“, savetovao se s korejskim tesarom. „Napravi nam nov jarbol i jedra, pa ćemo se upravljati po suncu i zvezdama da odredimo gde je istok, dok ne stignemo do kopna i pronađemo invazionu flotu.“

Stari tesar se pobuni da brod nije sposoban za plovidbu morem. „Oštećen je i propušta vodu. Moramo da plovimo na severozapad, ka Koreji, da bismo se spasli“, ubeđivao ga je.

Ali Temur nije hteo ni da čuje za to. Na brzinu su skleпали privremeni jarbol i razapeli improvizovana jedra. Još odlučniji nego ranije, mongolski vojnik i novopečeni mornar vodio je svoj ometeni brod na istok, nestrpljiv da se ponovo dočepa kopna i uključi se u borbu.

Prošla su dva dana, a Temur i njegovi ljudi nisu videli ništa osim beskrajnog plavetnila. Kopno Japana nije se pojavilo. Svaku pomisao na promenu smera raspršila je nova bura koja im se primakla s jugozapada. Mada slabija od minolog tajfuna, ova tropska oluja je zahvatila veliku oblast i sporo se premeštala. Pet dana je transportni brod muku mučio s jakim vetrovima i pljuskovima koji su ih divlje bacali po okeanu. Činilo se da je obogaljeni brod na samoj granici izdržljivosti. Privremeni jarbol i jedra ponovo su stradali u vihoru, a voda prodirala u trup i tesar je radio bez odmora. Da sve bude još gore, kormilo se odlomilo i povuklo sa sobom dvojicu Temurovih vojnika koji ni za živu glavu nisu hteli da ga puste.

Kada je izgledalo da je brod na izdisaju, lagano je prošla i druga oluja. Iako se vreme prolepšalo, ljudi su bili sve nervozniji. Kopno nisu videli duže od nedelju dana, a zalihe hrane su se topile. Otvoreno su molili Temura da okrene brod ka Kini, ali sada je to bilo nemoguće zbog pravca vetra, morskih struja i gubitka krme. Usamljeni brod je plutao okeanom bez orijentira, bez ikakvih sredstava za navigaciju i malo šta im je ukazivalo na to kuda treba da plove.

Dok su se sati pretapali u dane, a dani u nedelje, Temur je potpuno izgubio pojam o vremenu. Pošto su potrošili zalihe hrane, malaksala posada je pokušavala da ulovi ribu za ishranu i da skuplja kišnicu za piće. Sivo, olujno vreme na kraju su zamenili vedro nebo i jarko sunce. Uporedo sa slabljenjem vetra, bilo je sve toplije. Izgledalo je da se brod umorio, kao i posada, pa besciljno pluta na laganom vetru, po mirnoj pučini. Uskoro je na plovilu počela da kosi smrt. Sa svakim rađanjem sunca otkrivali su novi leš, jer je posada skapavala od gladi. Temur je posramljeno posmatrao svoje izgladnele vojnike. Umesto da časno poginu u bici, sudbina ih je osudila da pocrkaju od gladi na pustom okeanu, daleko od kuće.

Dok su ljudi oko njega dremali na podnevnom suncu, iznenada nastade neko komešanje na levoj strani palube.

„Eno ptice!“, povika neko. „Pokušaj da je ubiješ.“

Temur se nesigurno uspravi i ugleda trojicu ljudi koji su pokušavali da opkole krupnog tamnokljunog galeba. Ptica je uznemireno skakutala okolo i sumnjičavo merkala izgladnele ljude. Jedan od njih čvornovatom rukom, izgorelom od sunca, ščepa drveni malj i brzo ga zavitla na pticu u nameri da je ošamuti ili ubije. Galeb vešto izbeže udarac, pa uz glasno, ljutito kliktanje raširi krila i lenjo se podiže u vazduh. Dok su ljudi razočarano psovali, Temur je nemo posmatrao galeba i pratio pogledom belu tačku koja je letela ka jugu i postepeno iščezla

na horizontu. Škiljeći ka udaljenoj plavoj liniji na kojoj se voda susretala sa nebom, on iznenada diže obrvu. Zatim žmirnu od napora i pogleda ponovo. Mišići mu se lako zategoše kada je na horizontu prepoznao malu zelenu grudvu. Onda mu se i nos uključi u maštariju. Temur u vazduhu oseti promenu. Vlažan, slan vazduh, na koji su mu pluća dosad navikla, sada je mirisao drukčije. Slatka, pomalo cvetna nota zapahnu mu nozdrve. Duboko udahnuvši, nakašlja se i zabruna da ga svi na palubi čuju.

„Kopno je pred nama“, izusti napuklim glasom i pokaza u pravcu u kojem je odleteo galeb. „Neka svi koji su sposobni pomognu da stignemo donde.“

Čuvši te reči, iznurena i izgladnela posada živnu. Pošto su neko vreme naprezali oči i zurili u daleku mrlju na vidiku, ljudi su se pribrali i bacili na posao. Pretesterisali su veliku potpornu poprečnu gredu na palubi i na rukama je preneli do krme gde će, vezana konopcima, poslužiti kao gruba zamena za kormilo. Dok su se tri čoveka rvala s gredom kako bi usmerili brod, ostali su se ustremili na vodu. U pokušaju da teško oštećeni brod doteraju do obale, očajni ljudi služili su se metlama, daskama, pa i sabljama kao priručnim veslima.

Daleka tačka se lagano povećavala, sve dok se pred njima nije ukazalo svetlucavo smaragdno ostrvo s moćnim planinskim visom. Nedaleko od obale videli su da se visoki talasi razbijaju o stenovitu obalu, koja se uzdizala u vidu strme litice. Za trenutak ih obuze panika, jer ih je zahvatila struja u pramcu, koja ih je vukla u morski rukavac, okružen šiljatim hridima. „Grebni po pramcu!“, povika stari brodski tesar, koji je stajao napred kao osmatrač i prvi primetio izbočine.

„Svi na levu stranu broda!“, zaurla Temur dok su klizili ka mračnom stenovitom zidu. Pet-šest ljudi kraj desne ograde pohita navrat-nanos, neko trkom, neko skačući, a neko puzeći,

da pređe na drugu stranu. Tu su počeli grozničavo da zahvataju vodu veslima za nevolju. U poslednjem trenutku, zahvaljujući naglom skretanju, pramac je izbegao stene. Ljudi su bez daha slušali kako se leva strana korita češe o podvodne grebene. Kada je škripa prestala, shvatili su da je brodska drvenarija još jednom položila ispit.

„Ovde nema mesta za iskrnavanje“, viknu tesar. „Moramo da okrenemo brod i vratimo se na more.“

Temur je piljio u surovu liticu na obali. Šupljikava sivo-crna stena iznad obalne linije ometala im je prilaz desnim bokom, kao visok zupčast zid, prekinut samo malim crnim otvorom jedne pećine.

„Pramac kružno nazad. Veslajte opet, ljudi, samo oprezno.“

Iskrpljeni ljudi su grabili vodu, okrenuli brod od stena i vratili se u struje dalje od obale. Dok ih je more vuklo pored kamene mase, primetili su da visoka okomita obala postaje pristupačnija. Tesar najzad izgovori reči koje je posada željno iščekivala.

„Ovde možemo da pristanemo“, pokaza jedan veliki zaton u vidu mesečevog srpa, usečen u obalu.

Temur klimnu glavom, a ljudi, izvlačeći poslednji atom snage iz mišića, okrenuše lađu ka obali. Mada iznureni, veslali su u zaliv i priterali brod uz peščani žal, sve dok se korito, prekriveno školjkama, nije nasukalo na nekoliko koraka od obale.

Klonuli ljudi su jedva skupili snagu da siđu s broda. Temur zgrabi mač i mučno se otetura na obalu s petoricom ljudi u potrazi za hranom i svežom vodom. Privučeni žuborom, probili su se kroz šiprag visoke paprati i pronašli slatkovodnu lagunu u koju se obrušavao slap sa obližnje stene. Temur i njegovi ljudi oduševljeno su zaronili u jezerce i gasili žeđ svežom vodom, koju su ispijali u velikim gutljajima.

Radost im je bila kratkog veka, jer kroz vazduh odjeknu bubnjanje. Signalni doboš s korejskog broda oglašavao je borbenu

uzbunu. Temur se u tren oka nađe na nogama i bez oklevanja pozva ljude:

„Natrag na brod. Odmah!“

Nije čekao da se vojnici okupe, već je grabio ka brodu dugačkim skokovima. Bol i slabost koje je ranije osećao u nogama, nestali su jer se napojio svežom vodom i pod uticajem navale adrenalina u telu. Probijajući se kroz džunglu sve više se primicao moru i čuo sve jače odzvanjanje doboša. Najzad je iz šumarka palmi izjurio na peščanu obalu.

Ratni veteran brzo prelete pogledom okolne vode i odmah otkri razlog uzbune. Približno sredinom zaliva, jedan uzan kanu plovio je prema nasukanom brodu. Šestorica ljudi nagih do pojasa, ujednačenim pokretima mišića, zahvatali su vodu drvenim veslima nalik na lopate. Kanu se brzo primicao obali. Temur primeti da im je koža tamnobronzana, a da je kod većine crna kovrdžava kosa kraća od njegove. Neki od njih su oko vrata nosili ogrlice od nanizanih kukastih kostiju.

„Šta naređujete, gospodine?“, upita ga mršavi dobošar i konačno prestade da oglašava uzbunu.

Temur je oklevao da odgovori znajući da bi njegovu izglednelu posadu u ovakvom stanju pobedio i harem starih žena.

„Koplja na gotovs“, naredi mirno. „Odbrambeni položaj na obali, iza mene.“

Preživeli iz njegove jedinice doteturaše se s broda i iz džungle i postrojiše se iza Temura naoružani sa svega nekoliko preostalih kopalja. Mada ova slabašna i dronjava posada nije predstavljala nikakvu silu, Temur je znao da će, ako zatreba, izginuti u borbi za njega. Opipao je dršku samurajskog mača koji je sada nosio za opasačem i pitao se hoće li umreti s njim u ruci.

Kanu je plovio pravo prema njima, a veslači su ćutke priterali čamac uz obalu. Čim se pramac zario u pesak, ljudi su

iskočili i izvukli kanu na suvo, a onda se svečano okupili iza njega. Nekoliko trenutaka dve grupe su se sumnjičavo zглеdale. Najzad, jedan čovek iz kanua pređe preko peska i zastade ispred Temura. Niskog rasta, visok jedva metar i po i stariji od ostalih, imao je dugu sedu kosu, vezanu u konjski rep trakama oguljenim od kore drveta. Oko vrata je nosio nisku od ajkulinih zuba i stezao štap od naplavljenog drveta. Dok se široko osmehivao Mongolu, otkrivajući redove krivih snežno-belih zuba, smeđe oči su mu svetlucale i zračile vedrinom. Govorio je brzo, nekim melodičnim jezikom i činilo se da im želi dobrodošlicu, bez traga pretnje. Temur samo ovlaš klimnu glavom ne ispuštajući iz vida ostale koji su stigli kanuom. Starac je brbljao nekoliko minuta, a zatim se naglo vratio do kanua da iz njega nešto izvadi.

Temur jače steže japansku sablju i pogledom upozori svoje ljude na oprez. Brzo se opusti videvši da se starac uspravio i digao debelu tunu žutoperku, tešku petnaestak kilograma. Ostali urođenici takođe su posegnuli u kanu, odakle su izvadili još ribe i školjki u crvenim korpama, koje su spustili pred noge Temurovim ljudima. Izgladneli vojnici jedva su dočekali dozvolu mongolskog vođe, a onda su se nezasito bacili na hranu, upućujući osmehe zahvalnosti svojim domaćinima domorocima. Starac je prišao Temuru i ponudio mu da se napije vode iz mešine od svinjske kože.

Pošto su uspostavili uzajamno poverenje, domoroci su pokazali prema džungli i pokretima pozvali brodolomnike da ih prate. Mada su oklevali da ostave brod, Temur i njegovi ljudi ipak krenuše za njima. Posle pešačenja od dva-tri kilometra izbili su na omanju čistinu. Nekoliko desetina koliba s tršćanim krovovima okruživalo je ograđen prostor za stoku u kojem su se mala deca igrala s krdom prasića. S druge strane čistine nalazila se jedna veća koliba s visokim krovom, dom seoskog

poglavice. Temur se iznenadio shvativši da to nije niko drugi do onaj sedi starac.

Dok su pripremali gozbu u čast azijskih ratnika kojima su ukazali dobrodošlicu primivši ih u zajednicu, stanovnici sela blenuli su u strance. Brod, odeća i oružje tuđinaca bili su dokaz da raspolažu velikim znanjem i potajno su u njima gledali nove saveznike protiv potencijalnih neprijatelja. Kineski i korejski ratnici jednostavno su bili zadovoljni što su uopšte živi i radošno su prihvatili bogate ponude – hranu, smeštaj i žensko društvo – kojima su ih obasipali prijateljski nastrojeni seljani. Samo je Temur bio uzdržan uprkos dobrodošlici. Dok su on i seoski poglavica žvakali pečeno meso velikog petrovog uva,* a njegovi ljudi uživali prvi put posle mnogo nedelja, krišom se pitao hoće li ikada opet videti Mongoliju.

U nekoliko narednih nedelja vojnici iz mongolske invazione flote smestili su se u selu i lagano se saživeli sa meštanima. Temur je u početku odbijao da spava u logoru, pa je noći provodio na brodu koji je trunuo. Tek kada su grede korita teško oštećenog olujama konačno popustile i žalosni ostaci broda skliznuli na dno zatona, nerado je prešao u selo.

Često nije mogao da se oslobodi sećanja na svoju ženu i njihovo četvoro dece. Ali posle propasti broda Temur je počeo da gubi nadu da će se ikada vratiti kući. Posada je sa zadovoljstvom prihvatila novi život na ovom isturenom tropskom ostrvu, jer im je ovde bilo mnogo prijatnije nego u Kini, gde im je bila zajemčena samo turobna sudbina u službi mongolskog cara. Za Temura je takvo gledište bilo neprihvatljivo. Borbeni mongolski zapovednik bio je odan kanov sluga i znao je da mu je dužnost

* Engl.: *abalone* – jestiva školjka, pripada vrsti *Gastropoda*. Ubraja se u rod *Haliotis*, što znači „uvo mora“, odakle potiče i drugi naziv „petrovo uvo“. (Prim. prev.)

da se vrati u službu čim mu se ukaže prilika. Međutim, pošto mu je raskomadani brod ležao na dnu zatona, praktično nije imao nikakvu mogućnost da se vrati kući. Ogorčen i nezadovoljan, Temur se postepeno pomirio sa životom brodolomnika na velikom ostrvu.

Prolazile su godine i polako ublažavale odlučnost starog ratnika. S vremenom su Temur i njegovi ljudi naučili melodični urođenički jezik ostrvske zajednice, a mongolski zapovednik je uživao da sa sedim poglavicom razmenjuje priče o pustoštinama. Mahu, kako se poglavica zvao, rado je pripovedaio o plovidbi svojih hrabrih predaka preko velikog mora, u ogromnim jedrenjacima, pre samo nekoliko pokolenja. Rekao je da ih je ostrvo pozdravilo grmljavinom i stubom dima s vrha planine, što je bio znak dobrodošlice bogova i poziv da se tu nastane i napreduju. Bogovi im se smeše još od tada. Snabdeli su ih zemljom umerene klime i obiljem hrane i vode.

Temur se prigušeno nasmeha tom opisu pitajući se kako su se primitivni domoroci, koji u svojim malim kanuima jedva uspevaju da plove do susednih ostrva, otisnuli preko okeana.

„E baš bih voleo da vidim neki od tih veličanstvenih jedrenjaka“, zadirkivao je starca.

„Odvešću te do jednog“, odvrati mu Mahu s negodovanjem. „Tako da se lično uveriš.“

Temura je zabavljala očigledna ozbiljnost starog poglavice, pa je prihvatio ponudu. Posle dvodnevnog pešačenja preko ostrva zažalio je zbog sopstvene radoznalosti, ali zapušteni put kroz džunglu kojim su išli iznenada se proširi i pred njima se ukazala peščana obala. Osetivši pesak pod nogama Temur se zaustavi, a starac mu bez reči pokaza na udaljeni deo obale.

Temur najpre nije primetio ništa nesvakidašnje. Na žalu je video samo dva velika debla kako leže pod pravim uglom u odnosu na obalu. Ostatak priobalnog zemljišta izgledao je pust. Ali kada mu se pogled opet zadržao na oborenim deblima, iznenada je shvatio da to nije samo mrtvo drvo; bila su to potporna debla kostura džinovskog splava, dopola zatrapanog peskom.

Mongolski ratnik potrča ka splavu ne verujući sopstvenim očima. Bio je kao opčinjen i sa svakim korakom to osećanje se pojačavalo. Mada je očigledno godinama, možda decenijama ležao na obali, prastari jedrenjak je ostao čitav. Bio je projektovan kao čamac s dvostrukim trupom i jednom ravnom palubom, a dva golema debla su podupirala konstrukciju. Dugačak dvadesetak metara, splav je imao samo jedan jarbol, koji je sada trulio. Iako su palubne daske u međuvremenu nestale, Temur je jasno video da su potporna debla čvrsta kao onda kada su oborena. Ni za trenutak nije sumnjao da je pred njim neobičan brod duge plovidbe. Mahuova fantastična priča na kraju se pokazala kao istinita. Temur je uzbuđeno zurio u ostatke plovila jer je u njemu video sredstvo da pobegne sa ostrva.

„Ti ćeš me vratiti mojoj kući i caru“, čežljivo je promrmljao pred gomilom drvene građe.

Uz pomoć domorodačke radne snage, pod upravom korejskog broskog tesara, Temur je prionuo na posao da osposobi stari jedrenjak. Palubne daske su istesali od oborenog tvrdog drveća koje je raslo u blizini. Vlakna kokosovih oraha, upletena u brodsku užad, poslužila su da njima vežu grede i potpurne korita. Od trske su ispleli veliko jedro i pričvrstili ga za jarbol, isečen od obližnjeg mladog drveta, kojim su zamenili stari. Za samo nekoliko nedelja, koje su proletele, izvukli su iz peska gotovo zaboravljenog okeanskog putnika i opremili ga da opet jedri talasima.

Da bi upravljao splavom, Temur je mogao da naredi svojoj staroj posadi da se ukrca, ali znao je da većina strepi da opet izloži život opasnosti na toj odvažnoj plovidbi morem. Mnogi su sada na ostrvu imali žene i decu. Kada je zatražio dobrovoljce, istupila su samo trojica, a s njima i stari Mahu. Temur nije smeo da traži više. Biće to jedva dovoljno da se upravlja starim jedrenjakom, ali mongolski zapovednik je čutke primio odluku onih koji su rešili da ostanu.

Pošto su ukricali zalihe, moreplovci su čekali da Mahu odredi najpovoljniji trenutak za polazak.

„Boginja Hina nam sada nudi bezbednu plovidbu na zapad“, saopšti on Temuru posle nedelju dana, kada su vetrovi promenili pravac. „Krenimo.“

„Izvestiću cara o njegovoj novoj koloniji u ovoj dalekoj zemlji“, povikao je ljudima okupljenim na obali dok je dvostruko korito kanua klizilo kroz lomne talase prema pučini. Natovaren s dosta vode, sušene ribe i lokalnog voća, brod je zajedrio sa dovoljno zaliha da posada na moru preživi i više sedmica.

Dok je bujno zeleno ostrvo nestajalo u talasima iza njih, ljude na katamaranu za trenutak obuze nesigurnost i osećaj da se upuštaju u ludu avanturu. Oživeše im sećanja na borbu s podivljanim morem pre više od jedne decenije i svi se zapitaše hoće li im prirodne sile opet dozvoliti da prežive.

Ali Temur je bio samouveren. Imao je poverenja u starca Mahua. Mada domorodački poglavica nije bio vičan jedrenju, s lakoćom se orijentisao po zvezdama, a danju je pratio kretanje sunca i pažljivo posmatrao oblake i talase. Mahu je znao da u jesenjim mesecima južno od ostrva vazdušne struje okreću na zapad, pa će imati siguran vetar u jedra na putu prema kući, a znao je i kako se lovi tuna pomoću strune i koštane udice, što će im dopuniti jelovnik u dugoj plovidbi okeanom.

Pošto je kopno nestalo sa vidika, neiskusna posada je iznenađujuće lako plovila dalje. Jedrili su niz vetar i pune dve sed-

mice iz dana u dan dočekivali su ih vedro nebo i mirno more. Samo bi povremeni pljusak iskušavao čvrstinu broda, ali posada je te prilike koristila za prikupljanje kišnice. Za sve to vreme Mahu je smireno naređivao kako da plove i nije prestajao da prati kretanje sunca i zvezda. Posle nekoliko dana, dok je zagledao oblake na horizontu, primetio je neobične grupe jugozapadno od njih.

„Kopno prema jugu, na dva dana plovidbe“, objavi.

Pred izgledima da se ponovo dočepaju čvrstog tla posudu obuze snažno olakšanje i uzbuđenje. Ali gde se nalaze i kojoj se zemlji približavaju?

Sutradan ujutru na horizontu se pojavi jedna tačka koja je svakim satom rasla. Međutim, to nije bilo kopno, već drugi jedrenjak, čiji se put ukrštao s njihovim. Kada se brod približio, Temur vide da ima nizak pramac i hvata vetar trouglastim belim jedrima. Znao je da nije kineski, a ponajviše je ličio na arapski trgovački brod. Nepoznata lađa doplovi do ostrvskog katamarana i spusti jedra. Jedan mršavi, tamnopusat čovek u odeći jarkih boja grlato ih pozdravi preko ograde. Temur ga je za trenutak posmatrao, pa se, zaključivši da nema opasnosti, pope na omanji jedrenjak.

Trgovački brod je plovio iz Zanzibara, a kapetan je bio veseli muslimanski trgovac koji je imao poduže iskustvo u razmeni robe sa carskim dvorom velikog kana. Brod je plovio za Šangaj s tovarom slonovače, zlata i začina, koje će menjati za najfiniji kineski porcelan i svilu. Prihvatili su malu Temurovu posadu i poželeli im dobrodošlicu, a ovi su setno posmatrali svoj čvrsti kanu s dva korita, koji je odvezan i prepušten na milost i nemilost strujama u Pacifiku.

Muslimanski kapetan je lukavo ocenio da će mu spasavanje života mongolskog zapovednika doneti povoljniju trgovinu i nije se prevario. Čim je uplovio u šangajsku luku, brod je

izazvao silno uzbuđenje. Vest o povratku vojnika trinaest godina posle prekinute invazije na Japan proširila se gradom kao šumski požar. Predstavnici vlade sačekali su Temura i njegove ljude i otpratili ih do carskog grada Dadua,* na prijem kod cara. Temur je usput ispitivao svoje pratioce šta se dešavalo u ratu i politici dok je on bio odsutan.

Većina novosti ga je obeshrabrila. Saznao je da se napad na Japan završio potpunom katastrofom, jer je tajfun zbrisao više od dve hiljade brodova i usmrtio skoro 100.000 ljudi. Temur se rastužio čuvši da se sa ostacima razbijene flote nisu vratili ni njegov zapovednik ni mnogi saborci. Podjednako ga je potreslo otkriće da japanska ostrva još nisu osvojena. Mada je Kublaj-kan želeo da krene u treći pohod, carski savetnici su mudro gušili tu ambiciju.

Za malo više od deset godina, ozbiljno je dovedena u pitanje dominacija carstva. Posle poraza u Japanu propao je i pohod čiji je cilj bio da se uguše nemiri u Vijetnamu, a troškovi produžavanja Velikog kanala do Čungdua umalo nisu izazvali i ekonomsku propast. Pogoršano stanje carevog zdravlja pokrenulo je pitanje naslednika. U narodu je već kiptelo nezadovoljstvo što carstvom Juen vlada jedan Mongol. Činilo se da je nesporno samo jedno. Od svrgavanja dinastije Sung 1279. i ujedinjenja Kine pod jednim vladarom, carstvo Kublajkana lagano je propadalo.

Pošto su stigli u prestonicu Dadu, Temura i njegove ljude su doveli u Carski grad i otpratili u careve lične odaje. Temur, koji je ranije mnogo puta viđao Kublajkana, zgranuo se ugledavši čoveka pred sobom. Ispružen na tapaciranoj ležaljci i obavijen metrima svilene odeće, ležao je debeo, onemoćao čovek crnih očiju, koji je natmureno zurio preda se. Očajan zbog nedav-

* Dadu je bio prestonica u vreme dinastije Juen (1206–1368). Danas je to severni deo Pekinga. (Prim. prev.)

ne smrti svoje omiljene žene i gubitka drugog sina, Kublaj je utehu tražio u hrani i piću, neumereno se odajući i jednom i drugom. Mada je za divno čudo napunio osamdeset godina, preterivanje u hrani ozbiljno je narušilo zdravlje uzvišenog vladara. Temur primeti da podgojeni kan drži nogu natečenu od gihta na jastuku, a da su mu nadomak ruke bokali fermentisanog kobiljeg mleka.

„Zapovedniče Temur, vratio si se posle dugog odsustva da ponovo preuzmeš svoje dužnosti“, promuklim glasom započe kan.

„Kako car naredi“, uz dubok naklon odvrati Temur.

„Pričaj nam o svojim putovanjima, Temure, i o tajanstvenoj zemlji na koju te je more izbacilo.“

Temuru i njegovim ljudima doneli su izrezbarene stolice, na koje su posedali, a mongolski zapovednik počeo da opisuje užasan tajfun koji je oduvao njegov brod daleko od japanskog kopna i nevolje koje su ih snalazile na hirovitom moru. Dok su ih služili peharima alkoholnog pića, opisivao je kako su imali sreće da se iskrcaju na bogato ostrvo na kojem ih je lokalno stanovništvo srdačno prihvatilo. Predstavio je Mahua i ispričavao kako im je starac pomogao u plovidbi preko okeana velikim jedrenjakom s dvostrukim koritom, i kako su se susreli s muslimanskim trgovcem.

„Zadivljujuće putovanje“, ogłosi se Kan. „A te zemlje do kojih si stigao, jesu li bogate i plodne?“

„Neviđeno. Tlo je darežljivo, a pošto je dovoljno toplo i pada mnogo kiše, tamo uspeva mnogo divljeg i pitomog bilja.“

„Čestitam, care moj“, reče izborani čovek duge sede brade koji je stajao pored kana. Na konfučijanskog savetnika prestola ni ova priča ni prisutni očigledno nisu ostavili bogzna kakav utisak. „Dodali ste novu oblast svome carstvu.“

„Je li tačno da si za sobom ostavio jedan garnizon?“, upita Kublaj. „Zemlja je sada pod mongolskom vlašću?“

Temur u sebi prokle podlost konfučijanskog savetnika, koji je izvrnuo činjenice da bi ovo prikazao kao još jedan poduhvat u slavu cara. Znao je da su ljudi koje je ostavio za sobom odavno zamenili mačeve domaćim životom. Njihova odanost kanu bila je sumnjiva i pre brodoloma.

„Da“, slaga Temur. „Mala jedinica upravlja zemljom u vaše ime.“ Posramljeno je pogledao starog seoskog poglavicu Mahua, ali starac samo klimnu glavom, shvatajući političke igre carstva.

Kublaj je zurio u neku tačku iza ljudi u sobi i pred očima mu je oživljavao prizor daleko od dvorskih zidova. Temur se upita nije li mongolskog vladara uhvatilo piće.

„Rado bih video to čudesno mesto, tu zemlju u kojoj sunce baca prve zrake na moje carstvo“, najzad prošaputa Kublaj sa sanjalačkim izrazom.

„Da, to je gotovo raj na zemlji. Može da se meri sa svakom zemljom kojom vladate.“

„Znaš li morski put koji vodi do tamo, Temure?“

„Ne razumem se u navigaciju, ali Mahu ume da gleda u sunce i zvezde. Mislim da bi umeo da se vrati kući u brodu čvrste građe.“

„Dobro si služio carstvu, Temure. Tvoja odanost imperiji biće nagrađena“, dahtao je Kublaj, iskašljavajući tečnost koja mu je isprskala svilenu tuniku.

„Hvala vam, care moj“, uzvratila Temur i ponovo se pokloni. Odnekuda, iznenada iskrsnuše dva dvorska stražara i ispratiše Temura i njegove ljude iz kanovih odaja.

Mongolski zapovednik napusti palatu ispunjen žaljenjem. Veliki Kublaj-kan je bio samo ljuska starog vođe koji je vladao jednom od najvećih imperija u svetskoj istoriji. Za razliku od

krvožednog osvajača kakav mu je bio deda, Kublaj će ostati upamćen po prosvetenoj vladavini kakva nije viđena nikada ranije. Prijateljski je dočekivao trgovce i istraživače iz dalekih zemalja, uveo je zakone kojima je prihvaćena verska tolerancija i podsticao je naučna istraživanja iz oblasti geografije, astronomije i medicine. Sada mu se bližio smrtni čas, a s prestankom njegovog vizionarskog vođstva, carstvo će neizbežno izgubiti nadahnuće koje ga je krasilo.

Dok je odlazio sa imanja oko veličanstvene palate, Temur iznenada primeti da Mahu nije kraj njega. Sa čuđenjem je shvatio da je stari seljak ostao u carevim odajama. Temur je čekao da Mahu izađe, ali je posle nekoliko sati odustao i krenuo iz prestonice u svoje selo da bi se vratio porodici. Nikada više nije video starca koji ga je doveo kući i često se pitao kakva je sudbina zadesila njegovog prijatelja iz daleke zemlje.

Posle samo dva meseca objavljena je tužna vest o smrti velikog cara. Kublaj-kan je konačno podlegao telesnoj slabosti usled starosti i posledica alkoholizma. U Daduu, gradu koji je odabrao za svoju prestonicu, održana je raskošna oproštajna ceremonija u slavu preminulog cara. Kasnije će južno od grada, danas poznatog kao Peking, njemu u čast podići oltar, koji tamo još stoji. Posle javnih bogoslužjenja, pogrebna povorka napustila je grad, a kovčeg velikog kana odnet je u kitnjastoj kočiji. U pratnji hiljadu konja i vojnika, tužna povorka lagano je marširala na sever, ka Mongoliji i Kublajevom zavičaju. Na tajnom mestu, u planinama Kenti, telo Kublaj-kana su spustili u grobnicu da počiva sa životinjama i konkubinama iz svite i okružili ga dragocenostima iz čitavog carstva. Da mu osiguraju miran zagrobni život, utabali su tlo konjskim kopitima i sakrili mesto sahrane. Radnike koji su iskopali grob odmah su pogubili, a zapovednici pogrebne povorke su se, pod pretnjom smrti,

zakleli da će čuvati tajnu. Posle samo nekoliko godina istorija je ostala uskraćena za podatak gde je sahranjen mongolski vladar, a sećanje na Kublaj-kana prepušteno je vetrovima koji su neumorno šibali padine šumovitog zelenog planinskog masiva.

Ogromna kineska džunka pre zore je isplovila sa doka, 1.600 kilometara južnije u Šangaju i niz Žutu reku tiho se otisnula ka Pacifiku. Jedan od retkih trgovačkih brodova duge plovidbe u carevoj floti, ova velika džunka bila je duža od šezdeset metara i raspolagala je s desetak jedara na četiri visoka jarbola. Pošto je carstvo Juen još bilo u žalosti, brod nije razvio uobičajene državne zastave, zapravo nije plovio ni pod kakvom zastavom.

Malobrojni ljudi na kopnu čudili su se što brod te klase tako rano napušta luku, jer je bilo uobičajeno da se ispraća uz veliku pompu. Šaka posmatrača uočila je da je na brodu samo polovina posade što je bilo neuobičajeno. Tek nekolicina je primetila čudan prizor za brodskim kormilom. Tamnopusi starac lepršave sede kose stajao je pored kapetana i pokazivao na oblake i sunce koje se upravo dizalo. Na nekom čudnom jeziku određivao je putanju veličanstvenog broda dok je ovaj napuštao civilizaciju i ulazio u vode nepreglednog plavog okeana, ploveći ka određitu čiji položaj nije bio ucrtan na karti.

TRAGOV I DINASTIJE